

Kerncijfers landbouw

**DE LANDBOUW
IN BELGIË
IN CIJFERS**

2013

Statistiek en Economische Informatie

De Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie maakt deel uit van de Federale Overheidsdienst Economie. Via tal van kanalen en producten geven we een beeld in cijfers van de toestand van ons land.

U vindt een keuze uit onze gegevens en al onze publicaties in downloadbare vorm op onze website www.statbel.fgov.be.

Onderwijsinstellingen kunnen bijkomende exemplaren van de 'Kerncijfers landbouw 2013' bestellen via een mail naar statbel@economie.fgov.be.

Tenzij anders vermeld onderaan een tabel of grafiek, werden de gegevens hierna verzameld en berekend door de **Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie**.
Overnemen mag mits het duidelijk en nauwkeurig vermelden van de bron.

Woord vooraf

De 'Kerncijfers landbouw 2013' bieden een overzicht in cijfers van de huidige situatie en de recentste evoluties in de landbouw in ruime zin, inclusief visvangst en bosbouw, met al de fysische, demografische en economische aspecten ervan.

Verschillende andere aspecten die te maken hebben met de landbouw komen eveneens aan bod, zoals bodemgebruik, klimaat, uitgaven voor voeding als ook de economische betekenis van de landbouw en de voedselindustrie.

Belangrijke opmerking:

Om de landbouwenquête administratief te vereenvoudigen, is sinds 2011 de enquête niet meer gebaseerd op de landbouwers die hebben deelgenomen aan de landbouwtelling van 2010, maar op de landbouwers die een "verzamelaanvraag" hebben ingediend bij het Vlaams Gewest of een "déclaration de superficie" bij het Waals Gewest. Dat heeft gevolgen voor het aantal landbouwbedrijven in ons register. In bepaalde gevallen wordt een 'productie-eenheid', die tevoren als een bedrijf werd beschouwd, nu opgenomen in een aangifte op een hoger beheersniveau. De oppervlakten en de veestapel die bij die oude eenheid hoorden, verdwijnen niet uit de resultaten maar worden opgeteld bij andere aangiften. **Het voornaamste gevolg daarvan is een vermindering van het aantal landbouweenheden (of bedrijven) in het register.** Die vermindering van administratieve aard voegt zich dit jaar bij de evolutie van de opheffingen en oprichtingen van bedrijven. **In 2011 is er dus een chronologische breuk in het register van landbouwbedrijven.**

Inhoud

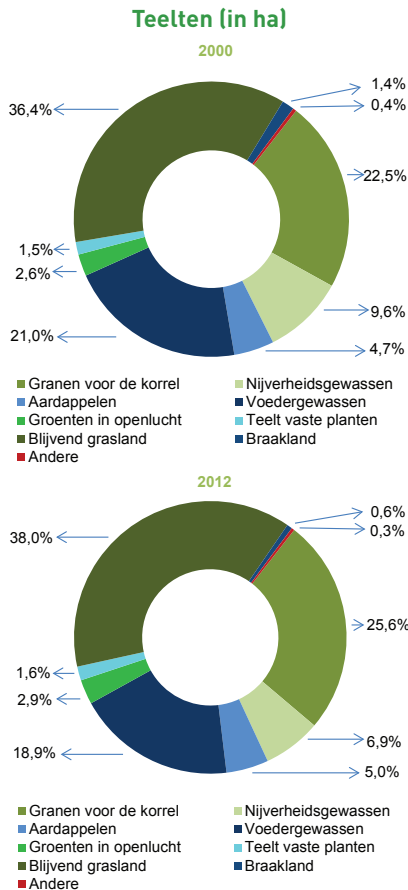
1. Overzicht	4
2. Productiemiddelen	8
3. Productie.....	10
4. Consumptie, prijzen en inkomen	14
5. Landbouw in de Belgische economie	19
6. Focus: biologische landbouw	23

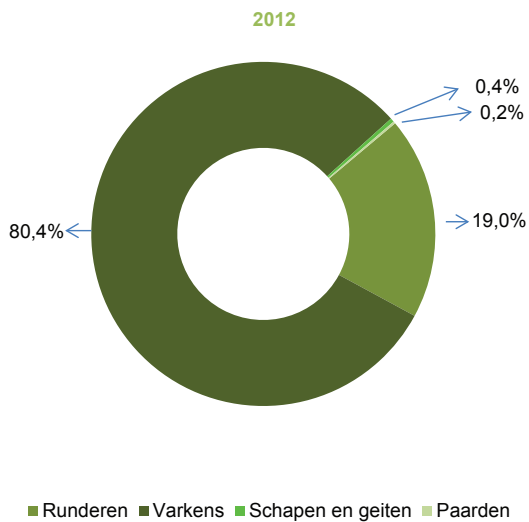
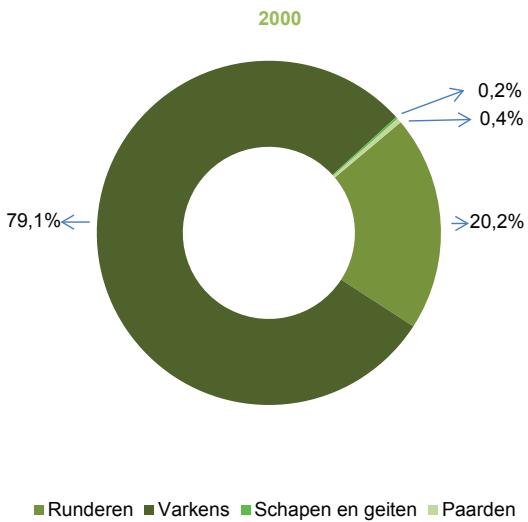
Op de website <http://www.statbel.fgov.be> vindt u de elektronische versie van de Kerncijfers landbouw 2013.

1. Overzicht

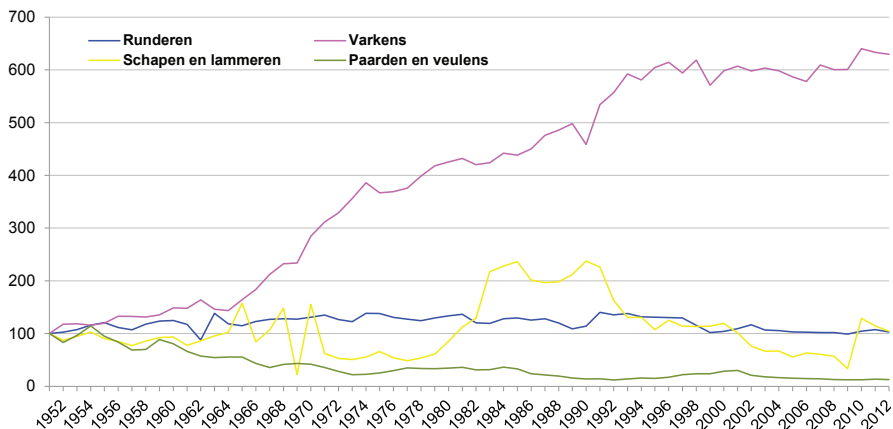
Kenmerkend voor de Belgische landbouwsector is de structurele afname van het aantal landbouwbedrijven en de daarmee gepaard gaande concentratie van gronden. In 30 jaar tijd, van 1980 tot 2010, zijn er 63% minder bedrijven in ons land. In het Vlaams en het Waals Gewest verdwenen ze aan hetzelfde tempo (gemiddeld -3,4% per jaar). Gedurende dezelfde periode is de gemiddelde bedrijfsoppervlakte meer dan verdubbeld. Ook de werkgelegenheid in de landbouw gaat achteruit: er zijn in de sector 45% van de banen verloren gegaan.

De landbouwsector zou echter weer een essentiële rol kunnen spelen gezien de toekomstige milieu- en energie-uitdagingen. Zo voert de landbouw in strikte zin ruim zesmaal meer uit dan het aandeel in het BBP en als ook de voedingsrijkeheid meegerekend wordt, is dat zelfs twaalfmaal meer!

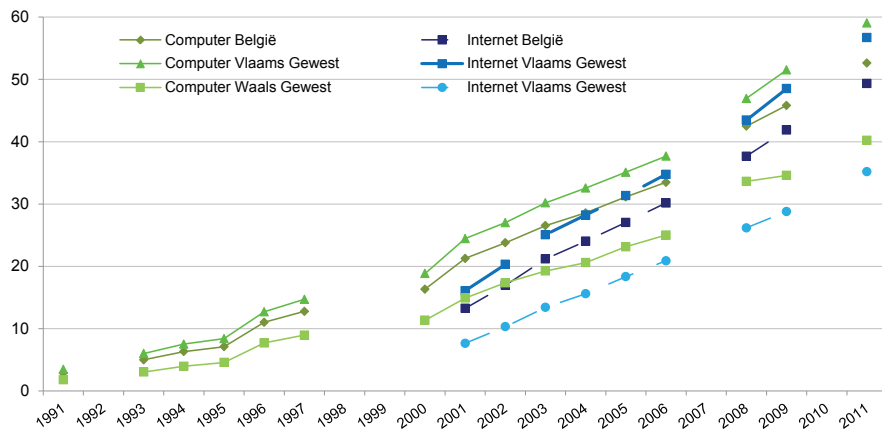

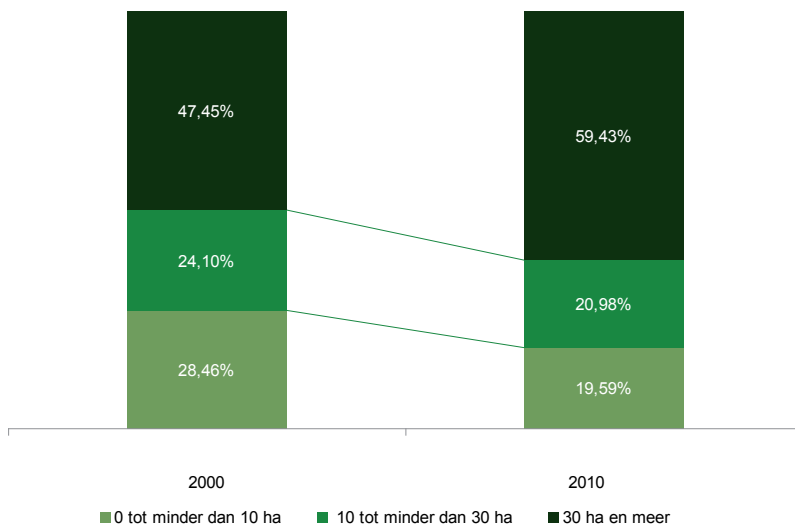
Geslachte dieren (1951=100)

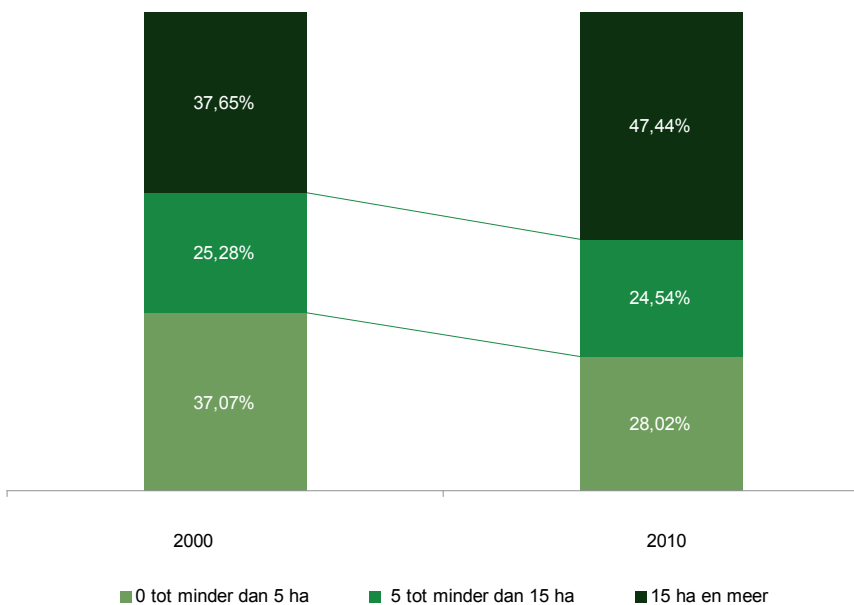
Evolutie van het gebruik van een microcomputer voor het bedrijf en van de internetaansluitingen (% t.o.v. het aantal uitbatingen)

Evolutie van het aantal bedrijven volgens de oppervlakte cultuurgrond (OCG) in het Waalse Gewest

Evolutie van het aantal bedrijven volgens de oppervlakte cultuurgrond (OCG) in het Vlaamse Gewest

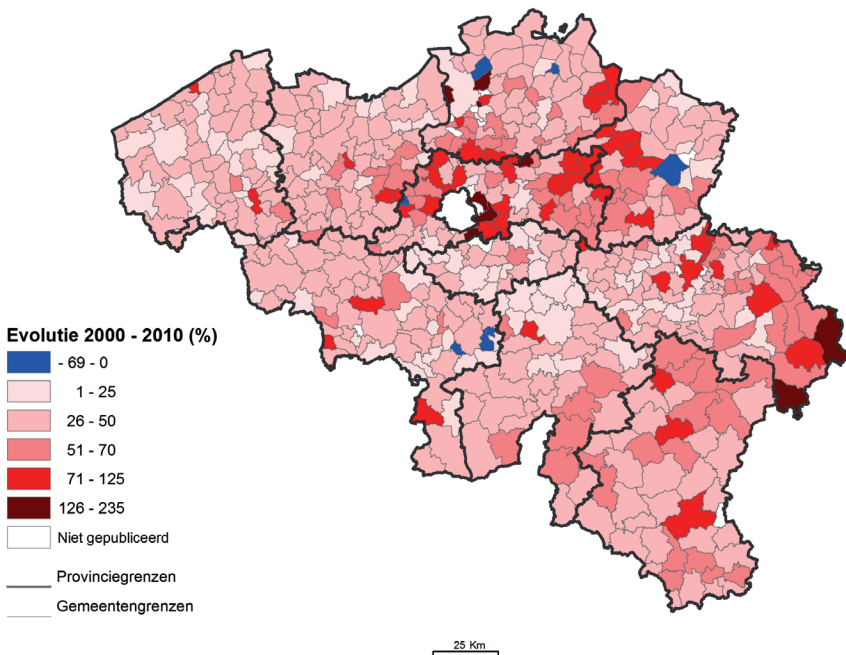
2. Productiemiddelen

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven in België daalt ieder jaar. De totale oppervlakte van alle bedrijven samen neemt echter minder snel af. De land- en tuinbouwbedrijven worden met andere woorden gemiddeld alsmaar groter. In dertig jaar tijd is de gemiddelde oppervlakte van de bedrijven meer dan verdubbeld, zowel in Vlaanderen (van 8,4 ha in 1980 tot 21,8 ha in 2010) als in Wallonië (van 20,8 ha tot 51,1 ha). Er is dus een verschuiving in het relatieve gewicht van de verschillende oppervlakteklassen (zie grafiek op pagina 6). Dat toont aan dat de productiemiddelen geconcentreerd worden.

In België is maar een klein percentage van de beroepsbevolking actief in de landbouw. Bij de arbeidskrachten is sinds drie decennia een dubbele evolutie merkbaar in de Belgische landbouwbedrijven: enerzijds is er een zeer lichte stijging van het aantal werknemers per bedrijf (van 1,6 in 1980 tot 1,95 in 2012), maar anderzijds is er vooral een steeds belangrijker aandeel niet-familiale arbeidskrachten (van 3,9% in 1980 tot meer dan 20% in 2012).

Parallel daarmee is het aantal tractoren en ander landbouwmaterieel spectaculair toegenomen.

Evolutie van de gemiddelde landbouwoppervlakten per landbouwbedrijf tussen 2000 en 2010

Aantal bedrijven, oppervlakte en arbeidskrachten (1980, 1990, 2000, 2010-2012)						
België	1980	1990	2000	2010	2011	2012
Aantal bedrijven *	113.883	87.180	61.926	42.854	39.528	38.559
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	1.418.121	1.357.366	1.394.083	1.358.019	1.337.303	1.333.913
Arbeidskrachten (effectief)	185.134	142.272	107.399	80.944	74.399	75.589
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	61.881	57.415	58.337
Arbeidskrachten/bedrijf	1,63	1,63	1,73	1,89	1,88	1,96
Vlaanderen	1980	1990	2000	2010	2011	2012
Aantal bedrijven *	75.898	57.934	41.047	28.331	25.982	25.217
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	634.397	603.896	636.876	616.866	613.860	618.183
Arbeidskrachten (effectief)	124.658	96.015	74.695	56.575	51.796	52.302
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	44.058	40.653	41.249
Arbeidskrachten/bedrijf	1,64	1,66	1,82	2,00	1,99	2,07
Wallonië	1980	1990	2000	2010	2011	2012
Aantal bedrijven *	37.843	29.178	20.843	14.502	13.521	13.301
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	783.165	752.743	756.725	740.885	722.652	713.812
Arbeidskrachten (effectief)	60.141	46.076	32.614	24.315	22.566	23.214
Arbeidskrachten (AJE)*	-	-	-	17.778	16.740	17.045
Arbeidskrachten/bedrijf	1,59	1,58	1,56	1,68	1,67	1,75

*AJE: arbeidsjaarequivalent.

* **Opmerking:** het aantal bedrijven, zie waarschuwing in woord vooraf op pagina 2 met betrekking tot de verandering van register van landbouwbedrijven.

Landbouwtractoren: aantal en nieuwe inschrijvingen (1977, 1987, 2000, 2010-2012)						
	1977	1987	2000	2010	2011	2012
Aantal	114.517	146.550	162.123	177.989	180.174	182.056
Nieuwe inschrijvingen	N/A	9.817	8.964	10.692	12.303	11.788

3. Productie

Wat de vruchtwisseling betreft, kent de evolutie de laatste jaren een sterke groei van de granen tot in 2008 en daarna een dalende trend. We zien ook een spectaculaire – maar verwachte – achteruitgang van de oppervlakte braakland. De oppervlakte suikerbieten is sterk verminderd, al is ze stabiel gebleven sinds twee jaar. Door de stevige terugval van suikerbieten hebben vooral aardappelen veld gewonnen met een spectaculaire groei tussen 2009 en 2011. Bij de vleesproductie merken we in het aantal geslachte dieren de laatste tien jaar een betrekkelijke stabiliteit van het rundvlees (waarbij het aandeel koeien toeneemt). Het gemiddelde gewicht van de geslachte runderen neemt echter nog vaak toe van jaar tot jaar. De slachtingen van varkens bleven tussen 2000 en 2009 zeer stabiel. In 2010 zagen we een aanzienlijke stijging, die gevolgd werd door een lichte terugval in 2011 en die zo goed als stagneerde in 2012.

Bij de zeevisserij valt op dat de totale aanvoer tot 2008 ongeveer gelijk bleef, maar de twee jaren erna een aanzienlijke daling kende. In 2011 was er echter sprake van een herstel dat in 2012 werd bevestigd. Ook qua samenstelling zijn er grote verschuivingen. De hoeveelheid geloste kabeljauw is met twee derden verminderd sinds 2000. De gemiddelde prijs, niet verwonderlijk, nam over dezelfde periode toe met meer dan 30%.

Totaal aantal geslachte dieren (2000, 2012)				
Categorieën dieren	Levend gewicht (kg)		Aantal	
	2000	2012	2000	2012
Totaal van de geslachte dieren*	1.314.493.753	1.379.831.903	12.050.991	12.659.391
Totaal van de runderen	266.136.527	262.279.970	809.545	822.565
Kalveren	44.451.980	52.616.870	277.396	320.098
Totaal van het grootvee	221.684.547	209.663.100	532.149	502.467
Ossen	484.706	94.461	1.113	207
Stieren	104.181.656	81.232.327	237.820	173.647
Koeien	103.296.755	125.709.124	258.109	319.635
Vaarzen	13.721.430	2.627.188	35.107	8.978
Totaal van de varkens	1.040.009.196	1.109.610.337	11.091.289	11.695.145
Schape en lammeren	2.656.775	2.074.111	128.324	115.874
Geiten en geitjes	49.374	2.978.257	2.405	16.667
Paarden en veulens	5.641.881	2.889.228	19.428	9.140
Gevogelte		410.213.989		309.117.589

* zonder gevogelte

Zuivelstatistieken, in miljoen kg (2000, 2012)			
Beschrijving		2000	2012
Ophaling	Koemelk van landbouwbedrijven	3.124,5	3.071,7
	Vetgehalte (%)	4,1%	4,1%
	Eiwitgehalte (%)	3,3%	3,4%
Verkregen productie	Consumptiemelk	663,8	706,3
	Room	95,9	176,2
	Aangezuurde melkproducten	213,2	261,9
	Ingedikte melk	80,7	91,7
	Room in poedervorm, poeder van volle en halfvolle melk	69,8	48,0
	Mager melkpoeder	67,0	100,6
	Boter (totaal - in boterequivalent)	121,2	58,4
	Kaas van (zuivere) koemelk	58,2	75,1

Zeevisserij: vangsten* in ton en waarde en gemiddelde prijzen (2000, 2008-2012)						
	2000	2008	2009	2010	2011	2012
Geloste vis, hoeveelheid (in ton)	17.469	17.064	15.441	15.548	16.683	17.340
Geloste vis, waarde (in miljoen EUR)	62,5	66,5	59,0	64,8	68,9	64,1
Vangsten (in ton)						
Kabeljauw	1.697	877	807	588	647	848
Schol	4.929	4.264	3788	3.835	4.836	4.616
Tong	3.488	3.258	3.506	3.419	3.167	2.745
Rog	1.114	1.537	1.320	1.253	1.465	1.447
Garnaal	325	266	443	611	328	245
Gemiddelde prijs in EUR/kg						
Kabeljauw	2,6	3,2	2,7	3,3	3,3	2,9
Schol	1,7	1,8	1,3	1,3	1,4	1,3
Tong	8,3	9,8	9,2	10,6	11,0	10,3
Rog	1,9	1,8	2	2,2	2,2	2,0
Garnaal	4,4	4,0	2,8	2,5	3,0	4,9

* Belgische vangst gelost in België.

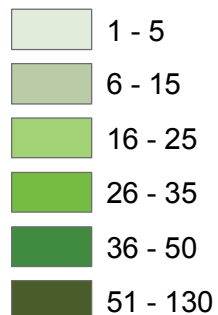
Bron: Vlaamse Overheid, Dep. Landbouw en Visserij, Dienst Zeevisserij.

Landbouwooppervlakte (2000, 2008-2012)						
	2000	2008	2009	2010	2011	2012
Teelten (ha)						
Granen voor de korrel	313.485	363.168	344.992	339.102	327.679	341.822
Wintertarwe	200.600	208.606	198.243	206.282	182.709	205.260
Wintergerst	40.349	48.839	48.200	40.512	39.641	42.639
Korrelmaïs	35.783	72.015	66.670	62.531	72.025	67.217
Nijverheidsgewassen	133.307	96.498	96.351	92.491	94.162	91.995
Suikerbieten	90.858	64.296	62.740	59.303	62.199	61.165
Aardappelen	65.844	63.883	73.723	81.760	82.341	66.975
Droog geoogste peulvruchten	2.215	1.336	1.655	2.053	2.947	1.696
Voedergewassen	266.147	268.476	271.557	267.409	269.405	251.710
Voedermaïs	168.892	176.654	180.251	176.313	173.540	170.471
Tijdelijke weiden	84.764	80.482	79.675	79.350	80.349	71.268
Groenten in openlucht	34.829	38.661	40.320	40.941	39.994	39.118
Teelt vaste planten	20.642	21.295	21.629	21.674	21.661	22.008
Permanente weiden	506.946	504.833	501.573	499.687	488.924	507.237
Teelten in serres	2.015	2.166	2.126	2.940	1.819	1.896
Braakland	20.097	12.319	10.089	9.592	7.307	8.481

Veestapel (2000, 2008-2012)						
	2000	2008	2009	2010	2011	2012
Dieren (x 1.000)						
Runderen	3.042	2.606	2.600	2.593	2.560	2.484
Melkkoeien	594	495	504	500	488	485
Zoogkoeien	509	480	479	476	469	469
Varkens	7.369	6.262	6.321	6.430	6.521	6.634
Mestvarkens > 50 kg	2.749	2.789	2.799	2.882	2.955	3.051
Fokvarkens > 50 kg	734	548	544	532	523	500
Schapen	160	132	126	120	114	119
Geiten	16	31	23	22	36	36
Hoefdieren	32	35	37	37	36	39
Pluimvee	40.637	32.493	33.240	34.375	36.442	35.618
Leghennen	15.232	11.493	11.828	11.595	12.292	11.984
Vleeskippen	24.498	20.116	20.659	21.899	23.084	22.705
Konijnen	275	154	150	174	186	-

Gemiddelde oppervlakte van de landbouwbedrijven per gemeente en verdeling van de teelten per provincie 2010

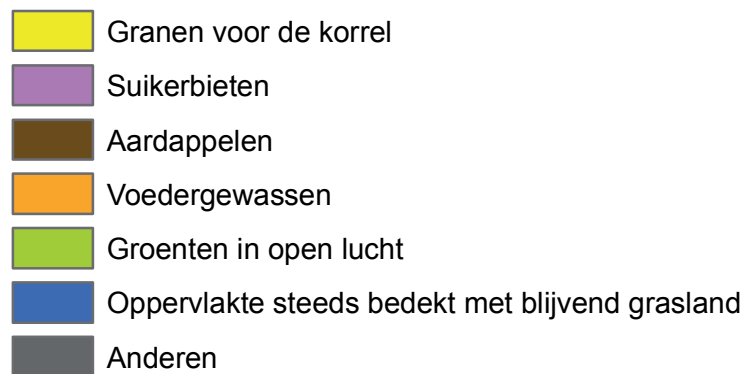
Oppervlakte cultuurgrond (ha)

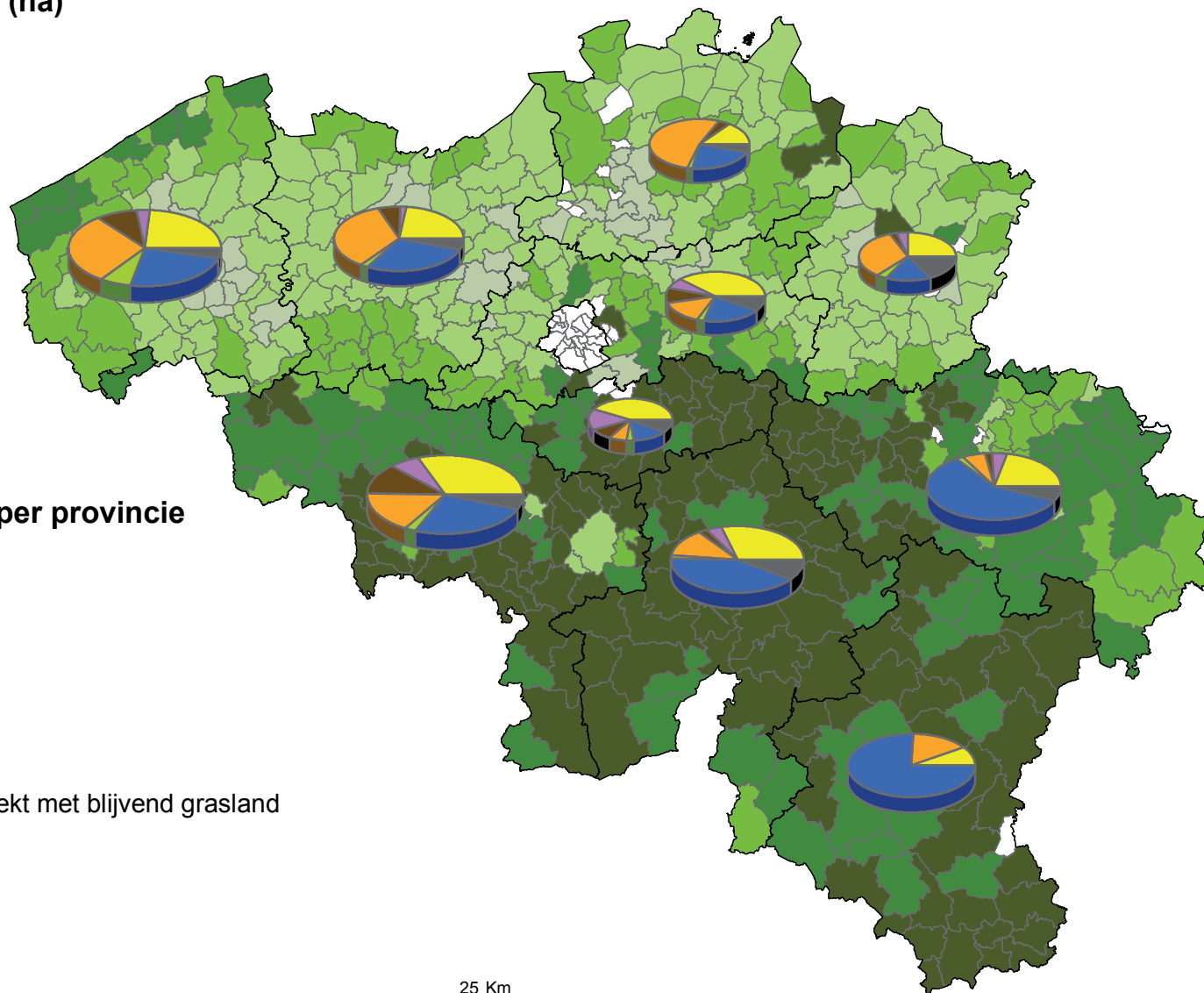
Provinciegrenzen
Gemeentegrenzen

Bron : Landbouwtelling 2010

Verdeling van de teelten per provincie

Bron : Landbouwtelling 2010

Productie van de landbouwteelten (1998, 2008 - 2012)						
in ton	1998	2008	2009	2010	2011	2012
Granen voor de korrel	2.535.529	3.307.231	3.324.228	3.105.190	2.944.203	3.011.490
Wintertarwe	1.712.215	1.831.401	1.883.872	1.829.178	1.571.201	1.753.128
Wintergerst	335.136	393.081	418.212	349.111	319.315	349.644
Korrelmaïs (*)	292.326	858.837	807.866	745.891	859.692	733.607
Nijverheidsgewassen	8.352.121	8.314.278	9.215.035	8.563.043	10.123.641	8.100.207
Aardappelen	2.455.777	2.943.005	3.296.077	3.455.758	4.128.669	2.811.546
Suikerbieten	5.364.649	4.713.904	5.186.179	4.464.778	5.408.977	4.830.430
Koolzaad	19.510	33.228	41.669	45.465	52.211	48.431
Voedergewassen	8.474.341	8.885.959	8.927.662	8.560.015	8.613.915	7.594.592
Voederbieten	676.396	396.853	400.425	373.992	688.893	288.870
Voedermaïs (**)	7.595.550	8.402.809	8.519.394	8.177.913	7.918.987	7.301.241
Grasland	2.262.025	1.734.522	1.755.509	1.771.682	1.614.832	1.529.062
Tijdelijk afgemaaid grasland	659.042	628.440	610.195	571.085	600.288	564.412
Blijvend afgemaaid grasland	1.602.983	1.106.082	1.145.314	1.200.597	1.014.544	964.650

Opbrengst van bepaalde teelten (100 kg/ha)						
	1998	2008	2009	2010	2011	2012
Wintertarwe	81,4	84,6	95	88,7	86	85,4
Wintergerst	72,7	79,9	86,8	86,2	80,6	82
Korrelmaïs droog geoogst	97,2	97,1	117,6	117,2	119,4 (*)	109,1 (*)
Bewaaraardappelen-variëteit Bintje	421,1	461,8	458,2	430,9	532,2	426,8
Suikerbieten	569,2	688,2	826,6	752,9	869,6	789,7
Cichorei voor inuline	394,4	412	498,2	482,4	543,8	475,6
Voedermaïs - volledige plant	-	501	483,3	473,7	456,3 (**)	428,3 (**)
Tijdelijk afgemaaid grasland (alle sneden samen)	83,5	86,9	81,2	73,5	76,1	81,5

(*) Inclusief maïs graan geoogst natte en droge

(**) Inclusief de hele plant graan foerageren en grondpen

4. Consumptie, prijzen en inkomen

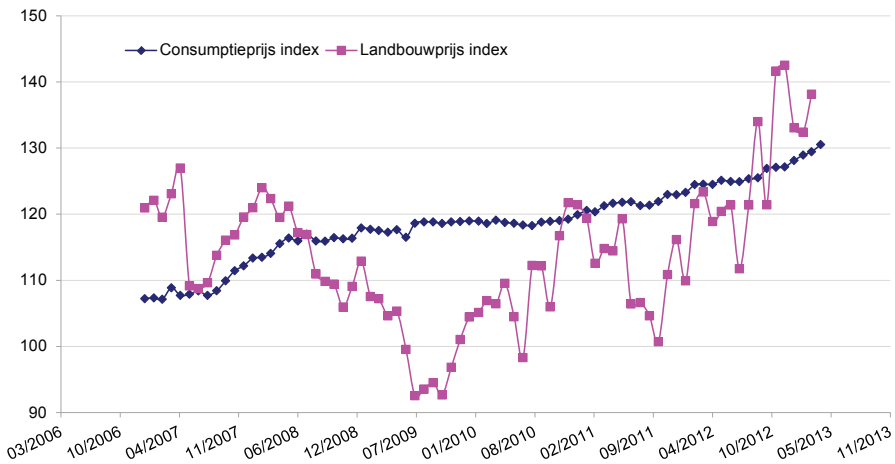
Het aandeel van voeding in de totale consumptie is al heel lang aan het dalen. In de laatste dertig jaar nam het af met ongeveer een vierde, van 22% naar 16%. Maar niet alle producten daalden in gelijke mate: het aandeel van brood, vers vlees en charcuterie liep telkens met zowat de helft terug, terwijl anderzijds ook één categorie in belang toenam: de bereide gerechten. Dat heeft uiteraard te maken met veranderingen in onze levensstijl.

Sinds 2000 stegen de voedselprijzen voor de consument met ongeveer 28%, terwijl de afzetprijsindex van de landbouw maar met 19% toenam. Opvallend is echter dat de afzetprijzen sinds midden 2009 sterker stegen dan de prijzen van levensmiddelen.

Voor gedetailleerde informatie en analyses over de evolutie van de prijzen in de verschillende stadia van de melk-, rundvlees- en varkensvleesketen verwijzen we naar de studies van de werkgroep "Transparantie van de prijzen in de vlees- en melksector":

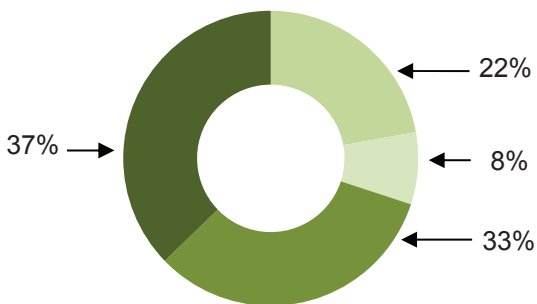
<http://statbel.fgov.be/nl/statistiek/cijfers/economie/landbouw>

Afzetprijsindex landbouw en globale consumptieprijsindex (2005=100) (2006-2013)

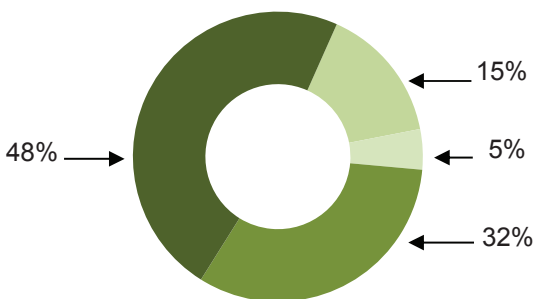
Uitgaven van de huishoudens (1978/1979, 2010)

1978/1979

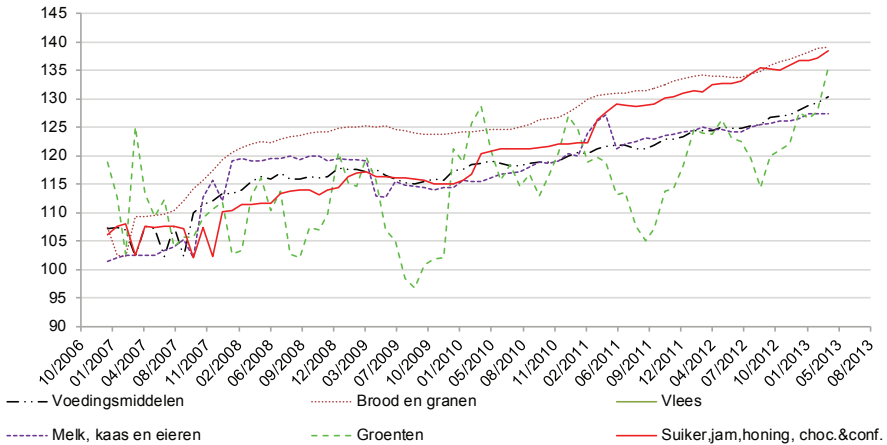
- Voeding, dranken, tabak
- Wonen, verwarmen, inrichten
- Kleding, schoeisel
- Allerlei diensten

2010

- Voeding, dranken, tabak
- Wonen, verwarmen, inrichten
- Kleding, schoeisel
- Allerlei diensten

Consumptieprijzen van enkele basisvoedingsproducten (2004=100) (2007-2013)

Consumptieprijsindexen (basis 2004=100) en inflatie (2000, 2007-2013)									
2004 = 100	Algemene index (CPI)°	Inflatie	Voedingsmiddelen	Brood en granen	Vlees	Melk, kaas, eieren	Fruit	Verse groenten	Aardappelen
2000	92,6	2,55%	90,6	22,2	22,1	93,6	23,1	96,2	59,2
2007	106,5	1,20%	108,7	111,1	106,4	105,3	107,5	111,4	130,3
2008	111,3	4,50%	115,5	122,6	109,9	119,5	114,8	108,4	118,8
2009	111,3	-0,04%	116,5	124,6	112,7	119,7	110,1	108,2	111,7
2010	113,7	2,19%	118,5	125,1	113,9	118,9	111,9	119,3	137,4
2011	117,7	3,53%	121,5	130,8	116,3	121,9	110,8	115,3	131,4
2012	121,0	2,85%	125,3	134,7	118,9	125,0	114,3	121,7	128,8
juni-12	120,6	2,26%	124,9	133,7	118,2	124,3	117,0	123,3	146,8
juli-12	120,8	2,32%	124,9	133,7	118,3	124,3	115,5	122,6	148,3
aug-12	121,4	2,86%	125,3	134,4	118,7	125,2	115,2	119,5	143,1
sep-12	121,6	2,76%	125,5	134,9	119,3	125,5	118,1	114,4	133,1
okt-12	121,8	2,79%	126,9	136,0	120,3	125,8	122,7	120,0	132,0
nov-12	121,6	2,26%	127,1	136,5	121,0	126,1	120,0	121,0	129,6
dec-12	121,7	2,23%	127,1	136,9	121,3	126,1	116,6	122,1	130,0
jan-13	121,6	1,46%	128,1	137,5	121,6	126,6	115,0	127,7	131,5
feb-13	122,0	1,19%	128,9	138,3	122,3	127,3	119,7	126,6	130,0
maa-13	122,2	1,11%	129,4	138,9	123,1	127,4	119,2	127,9	124,1
apr-13	122,1	1,00%	130,5	139,0	122,9	127,4	121,4	135,5	149,7

Afzetprijsexindexen in land- en tuinbouw (2010 - maart 2013)						
Basis 2005=100	2010	2011	2012	jan-13	febr-13	maart-13
Landbouwproducten	108,2	115,4	128,8	132,5	131,0	132,5
Plantaardige producten	127,3	128,1	168,7	260,6	242,5	235,4
Granen	171,1	215,5	244,7	260,3	250,0	247,9
Tarwe	172,7	220,0	247,7	263,9	253,8	252,1
Wintergerst	157,3	185,1	230,6	230,8	215,9	207,3
Totaal knolgewassen	111,3	91,5	140,1	271,5	239,8	220,3
Aardappelen	140,0	96,6	197,8	271,5	239,8	220,3
Suikerbieten	77,8	81,7	76,2	-	-	-
Dieren en dierlijke producten	104,3	112,8	120,6	121,9	122,7	125,9
Dieren	101,1	109,8	120,1	119,2	120,4	125,6
Runderen	112,6	121,1	131,1	137,7	136,4	136,9
Stieren	109,4	112,3	121,6	127,0	127,2	129,3
Vaarzen	101,9	106,1	121,9	152,5	130,3	132,4
Koeien	109,6	122,6	145,7	149,1	149,8	150,4
Kalveren	123,5	136,7	132,3	135,9	135,3	135,1
Varkens	91,0	99,3	112,5	105,2	106,9	117,2
Gevogelte	111,3	122,1	121,9	132,3	132,9	131,4
Dierlijke producten	114,0	122,3	122,1	130,6	129,6	127,0
Melk	111,0	121,2	109,3	122,9	122,7	124,5
Eieren	141,1	132,8	241,1	196,1	186,8	150,2
Tuinbouwproducten	109,5	100,8	111,7	134,7	136,2	152,9
Totaal groenten	126,3	100,2	123,8	142,2	124,9	172,8
Totaal in volle grond	133,7	118,6	130,7	146,9	129,6	185,7
Witloof	113,2	90,2	100,4	80,2	53,4	66,5
Prei	221,8	174,0	217,7	257,3	270,5	467,1
Bloemkolen	111,1	106,9	114,7	-	-	-
Totaal in serres	114,2	64,6	96,1	124,6	110,2	160,0
Sla	105,2	56,3	101,6	123,9	95,7	83,2
Tomaten	114,4	61,4	93,5	-	-	239,0
Totaal fruit	103,7	116,5	108,7	168,9	157,1	175,8
Appelen	108,7	150,3	145,7	180,9	173,0	180,4
Peren	88,4	90,3	97,8	93,5	131,5	122,7
Niet eetbaar	91,2	123,5	115,1	127,1	165,4	143,3
Snijbloemen	121,4	87,4	96,3	90,6	128,4	121,2
Andere	88,5	111,4	124,1	133,0	132,4	138,1
Afzetprijsexindexen in land- en tuinbouw	108,5	111,4	124,1	133,0	132,4	138,1

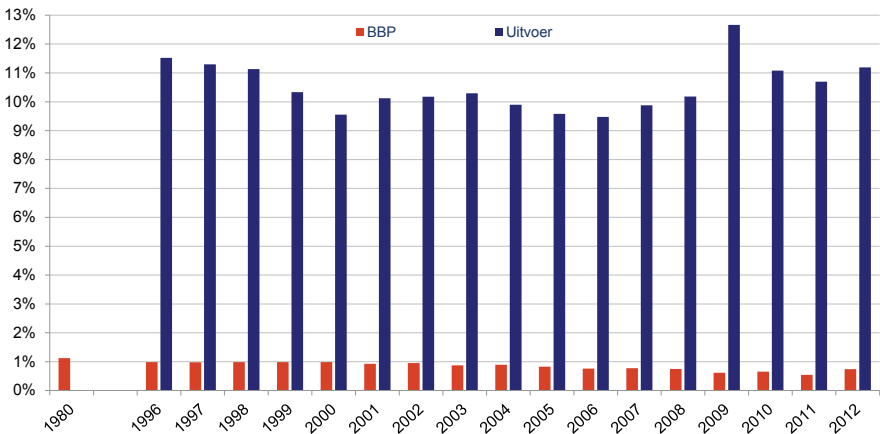
Landbouweconomische rekeningen (tegen lopende prijzen): waarden tegen basisprijs (miljoen euro)					
	2009	2010	2011	2012 [voortopig]	Gemiddelde 2009-2012
1. Granen (incl. zaden)	290,6	485,1	414,1	605,1	448,8
2. Nijverheidsgewassen	196,7	178,5	255,0	289,0	229,8
3. Voedergewassen	577,7	585,5	677,4	575,8	604,1
4. Groenten en tuinbouwproducten	1.270,7	1.426,5	1.250,0	1.372,6	1.329,9
Verse groenten	735,4	880,2	693,3	814,5	780,9
Planten en bloemen	535,2	546,3	552,4	558,1	548,0
5. Aardappelen (incl. zaden)	295,9	452,9	304,2	526,5	394,8
6. Fruit	370,2	344,5	441,0	511,5	416,8
7. Andere plantaardige producten	28,6	28,6	28,6	28,6	28,6
8. Plantaardige productie (1 tot 7)	3.030,4	3.501,5	3.370,3	3.909,1	3.452,8
9. Dieren	2.924,2	3.029,0	3.202,2	3.475,5	3.157,7
Rundvee	1.164,0	1.173,4	1.308,5	1.269,2	1.228,8
Varkens	1.378,1	1.396,9	1.496,9	1.715,9	1.497,0
Pluimvee	339,8	419,4	470,6	451,4	420,3
10. Dierlijke producten	811,8	1.048,6	1.130,1	1.106,4	1.024,2
Melk	697,4	947,9	1.046,4	932,9	906,2
Eieren	113,9	100,1	96,6	172,9	120,9
11. Dierlijke productie (9+10)	3.736,0	4.077,6	4.332,3	4.581,8	4.181,9
12. Productie van landbouwgoederen (8+11)	6.766,3	7.579,1	7.702,5	8.491,0	7.634,7
13. Diensten en nevenactiviteiten	78,3	78,8	78,8	80,7	79,2
14. Productie van de landbouwtak (12+13)	6.844,7	7.658,0	7.781,4	8.571,7	7.713,9
15. Intermediair verbruik	4.639,6	4.953,5	5.856,2	6.030,1	5.369,9
16. Afschrijving	775,3	788,7	770,4	793,6	782,0
17. Netto toegevoegde waarde tegen basisprijzen (14-15-16)	1.429,7	1.915,8	1.154,8	1.748,0	1.562,1
18. Beloning van werknemers	433,2	469,8	508,5	524,4	484,0
19. Andere belastingen op productie	3,9	3,9	3,9	4,0	3,9
20. Andere subsidies op de productie	667,7	690,9	692,7	685,8	684,3
21. Opbrengst van de productiefactoren (17-19+20)	2.093,6	2.602,8	1.843,6	2.429,8	2.242,4

5. Landbouw in de Belgische economie

Het aandeel van de landbouw in de Belgische economie, dat al erg laag was, neemt nog verder af en is nu onder 1% gezakt. In 2010 produceerde de sector 0,65% van het BBP. In 1980 was dat nog 1,13%. Wanneer men er echter de voedingsrijverheid aan toevoegt, wordt de plaats van de agro-voedingssector heel wat belangrijker.

In de uitvoer is het relatieve belang ervan overigens veel groter. De eigenlijke landbouw (dieren, dierlijke en plantaardige producten en vetten) nam 5,8% van de Belgische uitvoer voor zijn rekening. Daar kunnen nog de 5,3% uitvoer van voedingsmiddelen, dranken en tabak bij gerekend worden.

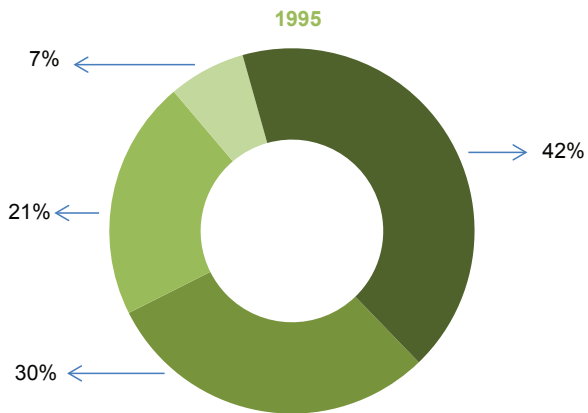
Aandeel van de agro-voedingssector in uitvoer (1980 en 1996-2012)

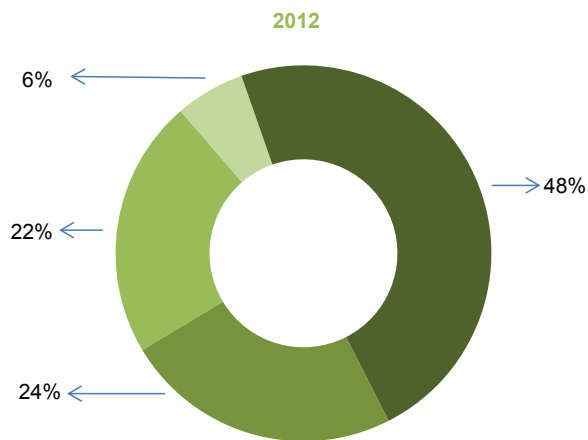
**Uitvoer van de agro-voedingssector in waarde (miljoen euro)
(1995, 2000, 2008-2012)**

	1995	2000	2008	2009	2010	2011	2012
Totale Belgische uitvoer	112.877	158.038	223.739	177.583	210.006	238.152	238.919
Totaal agrovoedingssector	13.367	15.997	23.476	22.124	23.451	25.642	26.739
%	11,8%	10,1%	10,5%	12,5%	11,2%	10,8%	11,2%
Levende dieren en dierlijke producten	3.985	4.534	5.632	5.287	5.788	6.286	6.392
Levende dieren	396	423	353	387	366	368	392
Vlees en eetbaar slachtafval	1.801	1.964	2.634	2.603	2.712	2.886	3.045
Melk en zuivelproducten; vogeleieren; natuurhonig	1.546	1.775	2.247	1.895	2.295	2.578	2.506
Andere dierlijke producten	242	371	397	402	416	454	449
Plantaardige producten	2.836	3.405	5.645	5.046	5.390	5.645	5.952
Groenten, planten, wortels en knollen (voeding)	877	1.114	1.589	1.531	1.644	1.539	1.721
Fruit; schillen van citrusvruchten en meloenen	728	874	1.545	1.396	1.543	1.589	1.707
Granen, graanproducten	273	200	577	379	348	404	390
Andere plantaardige producten	958	1.217	1.935	1.740	1.854	2.114	2.134
Vetten, oliën, was	914	767	1.525	1.177	1.146	1.544	1.599
Voedingsproducten, dranken en tabak	5.632	7.291	10.674	10.614	11.126	12.167	12.796
Bereidingen van graan, meel, zetmeel of melk; gebak	772	1.250	1.939	1.890	1.974	2.139	2.111
Bereidingen van groenten, vruchten e.d.	713	907	1.723	1.760	1.676	1.875	1.988
Resten en afval; bereid voedsel voor dieren	635	739	1.054	1.036	1.111	1.225	1.388
Dranken, alcoholhoudende vloeistoffen en azijn	779	1.021	1.449	1.502	1.623	1.854	2.060
Andere	2.732	3.373	4.509	4.426	4.741	5.074	5.248

Uitvoer van de agro-voedingssector

- Levende dieren en dierlijke producten
- Plantaardige producten
- Vetten, oliën, was
- Voedingsproducten, dranken en tabak

- Levende dieren en dierlijke producten
- Plantaardige producten
- Vetten, oliën, was
- Voedingsproducten, dranken en tabak

Bruto binnenlands product (2002, 2007-2012)							
	2002	2007	2008	2009	2010	2011	2012
BBP tegen marktprijzen	316.508	354.150	357.521	347.670	356.067	362.705	361.682
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	2.428	2.270	2.359	2.358	2.455	2.649	2.711
%	0,77%	0,64%	0,66%	0,68%	0,69%	0,73%	0,75%
Nijverheid	52.443	56.404	56.348	50.912	53.552	54.880	53.526
Bouwnijverheid	14.594	18.039	18.093	17.856	17.945	18.838	19.017
Diensten	213.303	238.391	243.086	239.781	243.849	248.455	248.252
Andere componenten	33.753	38.925	38.925	38.925	38.925	38.925	38.925

Bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak, ramingen in kettingeuro's (referentiejaar 2010, miljoenen euro's).

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen

Faillissementen (2000, 2007-2012)							
	2000	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Totaal	6.805	7.680	8.476	9.420	9.570	10.224	10.587
Landbouw en visserij	87	91	101	114	97	82	84
Industrie, energie en winning van delfstoffen	588	426	464	571	565	574	632
Bouwnijverheid	868	1.102	1.249	1.442	1.560	1.693	1.802
Diensten	5.007	5.734	6.335	6.955	7.290	7.875	7.998
Niet-gedefinieerde activiteit	255	327	327	338	58		71

Kerncijfers in de voedingsindustrie			
	Waarde	Rangorde binnen de Belgische industrie	
		%	Rangorde
Jaarlijkse omzet (miljard €, 2009)	38,7	15,4%	2
Toegevoegde waarde (miljard €, 2009)	6,2	13,5%	3
Tewerkstelling (werknemers 2009)	89.131		2

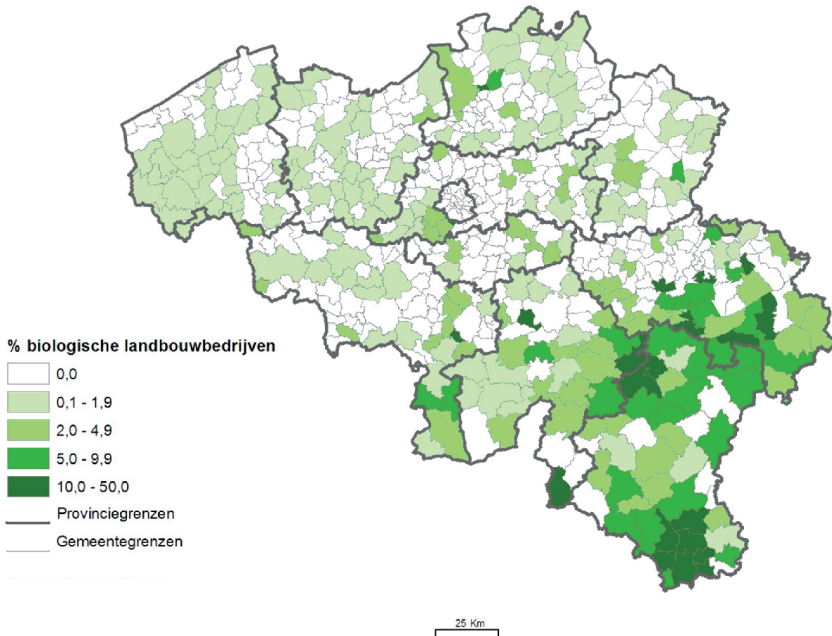
Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen en Federatie Voedingsindustrie

6. Focus: biologische landbouw

De biologische landbouw in België neemt gaandeweg in belang toe maar de cijfers over het aantal ondernemingen en de oppervlakte cultuurgrond laten zien dat dit vooral een Waalse aangelegenheid is, zoals blijkt uit het kaartje met de percentages cultuurgrond in bio per gemeente. In Vlaanderen kennen de biobedrijven opnieuw een opbloei na een periode van stagnatie. Het aantal bio-gecertificeerde runderen is sterk toegenomen met een verdubbeling in vier jaar tijd en is in de voorbije twee jaar nog met 50% gestegen in Wallonië.

Uit de opsplitsing per bedrijfstype blijkt dat in Wallonië vooral de veetelers omgeschakeld zijn, terwijl het in Vlaanderen vooral gaat om tuinbouwbedrijven. Een en ander heeft natuurlijk te maken met de verschillende specialisaties in beide gewesten.

Percentage biologische landbouwbedrijven per gemeente in (2010)

Biologische landbouw: aantal bedrijven, oppervlakte en runderen (1987, 1997, 2007-2012)								
	1987	1997	2007	2008	2009	2010	2011	2012
België								
Aantal bedrijven	109	291	727	801	864	927	1061	1183
Oppervlakte (in ha)	1.000	6.818	24.722	28.859	32.881	36.152	42.258	49.817
Runderen			33.234	33.376	38.829	43.143	54.536	64.130
Vlaanderen								
Aantal bedrijven	72	107	230	230	242	256	282	299
Oppervlakte (in ha)	417	820	3.497	3.492	3.659	3.822	4.563	4.939
Runderen			2.090	2.533	2.554	2.676	3.014	2.797
Wallonië								
Aantal bedrijven	37	184	497	571	622	671	779	884
Oppervlakte (in ha)	583	5.998	21.225	25.367	29.222	32.330	37.695	44.878
Runderen			31.144	30.843	36.275	40.467	51.522	61.333

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Departement EWBL/AMS, Ministerie van het Waals Gewest/DGA, BioForum, Blik en Ecocert.

Verdeling van de biobedrijven (of bedrijven in omschakeling) per bedrijfstype (2007)			
	Vlaanderen	Wallonië	België
Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven	30,8%	2,4%	10,2%
Fruittelctbedrijven	10,9%	1,5%	4,0%
Bedrijven met schapen, geiten en andere graasdieren	9,0%	10,2%	9,9%
Gespecialiseerde rundveebedrijven	21,8%	65,5%	53,5%
Gespecialiseerde veredelingsbedrijven (dieren)	1,9%	1,0%	1,2%
Bedrijven met combinaties van gewassen	5,8%	2,9%	3,7%
Bedrijven met veeteeltcombinaties	2,6%	4,1%	3,7%
Bedrijven met gewassen en vee gecombineerd	11,5%	6,6%	7,9%
Akkerbouwbedrijven	5,8%	5,8%	5,8%

economie

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Cover foto's:

© Vitaly Krivosheev - Fotolia.com_ # 45967309 - Field,tree and blue sky

© Jacques PALUT- Fotolia.com_ #1863370 - jardinage

© goldbany - Fotolia.com_ #23816159 - Bruthenne

© Siegi- Fotolia.com_ #49097010 - Traktor auf einem Feld

STATISTISCH OVERZICHT VAN BELGIË

De Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de Federale Overheidsdienst Economie heeft als opdracht het **verzamelen, verwerken** en **verspreiden** van **relevante, betrouwbare** en **geduide** statistische en economische informatie, dankzij een modern en performant statistisch apparaat.

Bezoek onze website

www.statbel.fgov.be

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

Communicatieverantwoordelijke Stephan Moens
stephan.moens@economie.fgov.be
WTC III - Simon Bolivarlaan, 30 B-1000 Brussel
E-mail: statbel@economie.fgov.be

ONDERNEMINGSNUMMER: 0314.595.348
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: ANNIE VERSONNEN
WTC III - SIMON BOLIVARLAAN, 30 B-1000 BRUSSEL
PUBLICATIECODE 5000.01N/2013

